

[Charta 77 nikoli jako politická opozice, nýbrž jako morální iniciativa]

78/001 (780101-1)

Chápat Chartu 77 jako jakýkoliv typ politické opozice je z podstatných důvodů nesprávné. Především každá opozice je nějak vázána na to, čemu oponuje, proti čemu stojí v opozici. V daném případě tomu tak není, neboť Charta nestojí na rovině, na níž stojí současný politický establishment. Za druhé je na formování politické opozice nevhodná chvíle, je především i z vnitřních důvodů příliš brzo. Lidé seskupení (zatím nikoliv organizačně) kolem prohlášení Charty 77 jsou velice rozdílných názorů a zaměření. Jejich jednota je větším dílem negativní povahy, tj. shodují se v tom, co odmítají. Proto také důsledně zastávám stanovisko, že akce Charty 77 nemají překračovat a přerůstat v akce občanských iniciativ, neboť to by nutně znamenalo dát okamžitě zelenou divergentním tendencím. Pozitivní část toho, co je společné, spočívá ve všeobecném demokratismu, bohužel dosud spíše pocitovém než programově promyšleném. To vše je u většiny (zejména nekomunistů) doprovázeno elementární politickou nezkušeností. Ale snad nejdůležitější stránkou celé věci je to, že nesnesitelná je současná politická situace pouze u intelektuálů a u kulturních tvůrců, kdežto u většiny ostatního obyvatelstva je nechuť k režimu a distance od politického vedení dosud málo vykrystalizována politicky a představuje spíše odpor morální. Proto je třeba chápat Chartu 77 jako akci morální především a teprve na druhém místě jako akci politickou. A toho je nutno se držet i perspektivně: Charta 77 jako platforma morálního povědomí a morálního posuzování – toho bude zapotřebí i v nové situaci, kdy nejhorší politické deviace už budou překonány.